

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра педагогіки та психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Володимир ШКОЛЬНІКОВ
«31» серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю С4 Психологія

галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини

Ступінь вищої освіти: Магістр

Освітня кваліфікація: Магістр психології.

Професійна кваліфікація: Клінічний психолог

2026 рік

Робоча програма з переддипломної практики
підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої
кваліфікації «Магістр психології», професійної кваліфікації «Клінічний
психолог». 20 с.

Розробники:

д. мед. н., проф. Олександр БЕЛОВ

к. мед. н., доц. Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології
протокол від «27» серпня 2026 № 1

Завідувач кафедри
педагогіки та психології

к. пед. н, доц. Наталія КОСТЕНКО

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового інституту
психології та ментального здоров'я

Протокол від «28» серпня 2026 № 1

«28» серпня 2026 Голова ради д. мед. н., проф. Олександр БЕЛОВ

ВСТУП

Робоча програма атестаційного екзамену зі спеціальності С4 «Психологія», другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» розроблена з метою комплексної перевірки рівня професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Атестаційний екзамен спрямований на визначення рівня сформованості загальних і спеціальних компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, а також готовності випускників до розв'язання професійних завдань у сфері клінічної психології.

Зміст атестаційного екзамену передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності клінічного психолога. Особлива увага приділяється здатності аналізувати психологічні явища та клініко-психологічні проблеми, визначати потреби пацієнта, обирати валідні та надійні методи психодіагностики, інтерпретувати отримані результати та формулювати обґрунтовані психологічні висновки. Важливим складником атестації є оцінювання здатності здобувача визначати цілі психологічної роботи, обирати та застосовувати науково верифіковані методи психокорекції і психологічних втручань.

Робоча програма визначає структуру та зміст атестаційного екзамену, містить перелік екзаменаційних питань із відповідних освітніх компонентів, рекомендовану літературу, ситуаційні завдання та критерії оцінювання результатів атестації. Її зміст спрямований на забезпечення комплексності, об'єктивності та прозорості оцінювання рівня професійної підготовки здобувачів вищої освіти та слугує методичним орієнтиром для здобувачів, викладачів і членів екзаменаційної комісії.

Результати атестаційного екзамену разом із захистом кваліфікаційної роботи є підставою для встановлення відповідності набутих здобувачем компетентностей і програмних результатів навчання вимогам освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» та визначення його готовності до самостійної професійної діяльності. Під час атестації оцінюється також здатність здобувача приймати обґрунтовані професійні рішення, діяти відповідно до етичних і правових норм, усвідомлювати межі власної професійної компетентності, взаємодіяти з фахівцями у моно- та мультидисциплінарних командах.

Атестаційний екзамен складається з двох блоків.

Перша частина передбачає виконання трьох теоретичних завдань із дисциплін «Методи психодіагностики та психокорекції» та «Клінічна психологія». Теоретичний блок спрямований на оцінювання системності професійних знань здобувача, здатності аналізувати та узагальнювати наукову інформацію, аргументувати професійні рішення та застосовувати набуті знання для вирішення завдань клініко-психологічної практики. Максимальна оцінка за одне теоретичне завдання становить 40 балів, максимальна оцінка за теоретичний блок – 120 балів.

Друга частина передбачає розв'язання ситуаційного завдання клініко-психологічного спрямування. Його виконання має продемонструвати здатність здобувача здійснювати комплексний аналіз професійної ситуації, визначати психологічні потреби пацієнта, обґрунтовано добирати методи

психодіагностики та психологічного втручання, інтерпретувати отриману інформацію, формулювати висновки і рекомендації, оцінювати межі власної компетентності та за потреби визначати підстави для скерування пацієнта до інших фахівців. Максимальна оцінка за практичний блок становить 80 балів.

Атестаційний екзамен проводиться в очному форматі та передбачає письмове виконання екзаменаційних завдань. Загальна тривалість виконання завдань становить 120 хвилин. Зразок екзаменаційного білета атестаційного екзамену представлено в додатку 1. Зразок титульного аркуша письмової відповіді на екзаменаційний білет представлено в додатку 2.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою робочої програми атестаційного екзамену є комплексна перевірка рівня сформованості у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей, необхідних для здійснення психодіагностичної та психокорекційної діяльності, а також оцінювання їх готовності самостійно вирішувати професійні завдання у сфері клінічної психології.

Навчальна дисципліна **«Методи психодіагностики та психокорекції»** забезпечує поглиблення знань про сучасні підходи до психологічного оцінювання та корекційної роботи, а також формує здатність до їх обґрунтованого застосування у практичній діяльності. Її зміст охоплює теоретико-методологічні основи психодіагностики і психокорекції, принципи організації комплексного психодіагностичного дослідження, критерії вибору психодіагностичного інструментарію, психометричні властивості методик, особливості оцінювання когнітивної, емоційної, особистісної, поведінкової та соціально-психологічної сфер.

Окрему увагу приділено оволодінню методиками діагностики реєстр-синдромів, кількісному та якісному аналізу результатів обстеження, інтеграції отриманих даних, формуванню функціонального діагнозу та психологічного висновку. Здобувач має вміти співвідносити результати психодіагностики з актуальними потребами, психологічними проблемами та ресурсами клієнта, визначати цілі подальшої психологічної роботи та обґрунтовувати вибір відповідних способів допомоги.

Практична спрямованість дисципліни полягає у формуванні здатності планувати та реалізовувати психокорекційні заходи, психологічні втручання низької інтенсивності, консультування і кризові втручання, а також оцінювати їх ефективність і динаміку психологічного стану. Важливим результатом є розвиток умінь адаптувати науково верифіковані методи до конкретних професійних ситуацій, аргументувати власні фахові рішення, за необхідності коригувати програму допомоги та визначати підстави для скерування клієнта/пацієнта до інших фахівців.

Дисципліна також спрямована на формування професійної відповідальності та здатності діяти в умовах складних і непередбачуваних професійних ситуацій. Особливе значення має дотримання принципів конфіденційності, добровільності, інформованої згоди, недискримінації, поваги

до різноманітності, а також готовність до взаємодії з колегами у моно- та мультидисциплінарних командах.

Основними завданнями дисципліни є:

- поглиблення знань щодо теоретичних і методологічних засад сучасної психодіагностики та психокорекції;
- формування здатності планувати психодіагностичне дослідження відповідно до професійного запиту, визначеної проблеми та індивідуальних потреб клієнта;
- розвиток уміння здійснювати доказовий вибір валідних, надійних, стандартизованих та релевантних психодіагностичних методик;
- засвоєння підходів до комплексного оцінювання когнітивного, емоційного, особистісного, поведінкового та соціально-психологічного функціонування;
- формування практичних навичок застосування методик для діагностики;
- розвиток здатності здійснювати кількісний і якісний аналіз психодіагностичних даних, узагальнювати результати та інтерпретувати їх з урахуванням контексту професійної ситуації;
- формування вмінь визначати психологічні проблеми, потреби, ресурси та актуальний стан клієнта;
- опанування принципів формування функціонального діагнозу та підготовки обґрунтованого психологічного висновку;
- розвиток здатності визначати мету і завдання психологічної допомоги на основі результатів проведеної психодіагностики;
- формування навичок вибору, планування та реалізації науково обґрунтованих психокорекційних методів і психологічних втручань;
- опанування підходів до проведення втручань низької інтенсивності, психологічного консультування та кризової допомоги;
- розвиток уміння оцінювати результативність психологічних втручань, відстежувати зміни у психологічному стані та обґрунтовано вносити корективи до програми допомоги;
- формування здатності адаптувати і модифікувати науково обґрунтовані підходи відповідно до особливостей конкретного випадку без порушення принципів їх коректного застосування;
- розвиток готовності приймати професійні рішення у складних ситуаціях, оцінювати межі власної компетентності та визначати необхідність подальшого скеровування;
- формування здатності здійснювати психодіагностичну та психокорекційну роботу відповідно до норм професійної етики, чинних правових вимог і загальнолюдських цінностей;
- розвиток навичок професійного представлення результатів психодіагностики, висновків і рекомендацій у письмовій та усній формах;
- формування здатності ефективно комунікувати з колегами та іншими фахівцями, брати участь у роботі мультидисциплінарної команди.

Навчальна дисципліна **«Клінічна психологія»** спрямована на формування цілісного розуміння закономірностей психічного функціонування людини в умовах норми, патології, соматичного захворювання та психічної

дезадаптації, а також на розвиток професійних компетентностей, необхідних для здійснення клініко-психологічної діяльності. Зміст дисципліни охоплює теоретико-методологічні засади клінічної психології, її категоріальний апарат психологічні механізми виникнення, розвитку та перебігу психічних і психосоматичних розладів, а також принципи сучасних класифікацій психічних розладів.

Важливе місце у змісті дисципліни посідає вивчення клініко-психологічних особливостей порушень пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, свідомості та поведінки при різних видах психічної патології. Передбачається засвоєння основ патопсихології та нейропсихології, розуміння психологічних особливостей осіб із психічними, поведінковими та соматичними розладами, внутрішньої картини хвороби та особливостей реагування особистості на захворювання. Окрема увага приділяється кризовим і травматичним станам, стресу в клінічному контексті, їх діагностичним ознакам, психологічним наслідкам та визначенню відповідних напрямів психологічної допомоги.

Практична складова дисципліни орієнтована на розвиток здатності здійснювати клініко-психологічне обстеження, добирати відповідні методи та інструменти дослідження, аналізувати й інтерпретувати результати патопсихологічного та нейропсихологічного обстеження, проводити диференційний аналіз психічних станів і формулювати психологічний висновок. Здобувачі мають бути здатними визначати психологічні потреби пацієнта, планувати психологічну допомогу, обґрунтовувати вибір методів консультування, психокорекції та психотерапевтичного впливу, а також розробляти і реалізовувати заходи психологічної реабілітації з урахуванням клінічної картини та індивідуальних особливостей особи.

Дисципліна спрямована також на розвиток навичок терапевтичної комунікації, психологічної підтримки та емпатійного слухання у взаємодії з пацієнтами та їхніми родичами. Значна увага приділяється професійній етиці, забезпеченню конфіденційності, відповідальному прийняттю фахових рішень, усвідомленню меж професійної компетентності клінічного психолога та організації ефективної взаємодії з фахівцями медичного і реабілітаційного профілю. Важливою складовою професійної підготовки є також формування готовності до психопрофілактичної діяльності та сприяння збереженню психічного здоров'я різних категорій населення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування системного уявлення про предмет, об'єкт, завдання, методи та теоретико-методологічні засади клінічної психології, її місце в системі психологічних і суміжних дисциплін;
- поглиблення розуміння основних категорій клінічної психології та критеріїв співвідношення норми і патології, психічного здоров'я, психічної дезадаптації, симптому, синдрому, розладу та дефекту;
- засвоєння біопсихосоціального підходу до розуміння здоров'я і хвороби та психологічних механізмів виникнення, розвитку й перебігу психічних і психосоматичних розладів;
- формування знань щодо принципів побудови класифікацій психічних розладів та їх використання для орієнтації у клініко-психологічній проблематиці;

- розвиток здатності розпізнавати й аналізувати порушення пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, свідомості та поведінки при різних формах психічної патології;
- поглиблення знань з основ патопсихології та нейропсихології та формування вмінь аналізувати й інтерпретувати результати відповідних видів психологічного обстеження;
- формування здатності здійснювати комплексне клініко-психологічне обстеження із застосуванням клінічної бесіди, спостереження, стандартизованих і проєктивних психодіагностичних методик;
- розвиток умінь інтегрувати результати клініко-психологічного дослідження, здійснювати їх професійну інтерпретацію та скласти обґрунтований психологічний висновок;
- формування здатності визначати особливості внутрішньої картини хвороби та аналізувати психологічні реакції особистості на психічне або соматичне захворювання;
- розвиток умінь виявляти кризові й травматичні стани, оцінювати ступінь їх вираженості та визначати доцільні напрями психологічної допомоги;
- формування здатності визначати потреби пацієнта та відповідно до них планувати й реалізовувати психологічне консультування, психокорекційні та реабілітаційні заходи;
- розвиток умінь обґрунтовано добирати методи психотерапевтичного впливу відповідно до клінічної картини, психологічного стану та індивідуальних потреб пацієнта;
- удосконалення навичок психологічної підтримки, емпатійного слухання і терапевтичної комунікації у професійній взаємодії з пацієнтами та їхніми родичами;
- формування здатності розробляти та реалізовувати програми психологічної реабілітації осіб із психічними й соматичними порушеннями з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;
- розвиток готовності до ефективної професійної взаємодії з фахівцями медичного та реабілітаційного профілю в межах міждисциплінарної команди;
- формування здатності приймати професійно й етично обґрунтовані рішення, дотримуватися принципів конфіденційності та інших норм професійної діяльності клінічного психолога;
- розвиток здатності визначати межі власної фахової компетентності та необхідність залучення інших фахівців у процесі надання допомоги;
- формування готовності здійснювати психопрофілактичну роботу та реалізовувати заходи, спрямовані на підтримання і збереження психічного здоров'я.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ТА СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦИПЛІН,ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З КУРСУ«МЕТОДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЇ»

1. Предмет, основні завдання, зміст та місце клінічної психодіагностики у структурі клінічної психології.
2. Психологічна, клініко-психологічна та психіатрична діагностика: основні відмінності.
3. Основні напрями розвитку сучасної клінічної психодіагностики.
4. Значення психодіагностики у визначенні структури психологічних порушень і мішеней психологічної допомоги.
5. Комплексність як принцип організації клініко-психодіагностичного дослідження.
6. Взаємозв'язок психодіагностики, психокорекції та психологічної реабілітації.
7. Етичні засади організації та проведення психодіагностичного дослідження.
8. Інформована згода та конфіденційність у процесі психодіагностичного обстеження.
9. Межі професійної компетентності та відповідальність клінічного психолога у психодіагностичній діяльності.
10. Етичні аспекти повідомлення результатів психодіагностичного обстеження та ризику стигматизації.
11. Специфіка проведення психодіагностики неповнолітніх пацієнтів.
12. Урахування соціальних і культурних чинників у психодіагностичному дослідженні.
13. Основні етапи клініко-психодіагностичного дослідження та принципи формулювання психодіагностичного запиту.
14. Критерії та чинники вибору психодіагностичного інструментарію відповідно до мети і завдань дослідження.
15. Валідність і надійність як критерії вибору психодіагностичного інструментарію.
16. Переваги комплексного застосування психодіагностичних методів та типові помилки при формуванні психодіагностичної батареї.
17. Основні завдання, структура та зміст клінічного інтерв'ю.
18. Принципи побудови відкритих і закритих запитань під час клінічного інтерв'ю.
19. Особливості збирання психологічного та психосоціального анамнезу.
20. Значення клінічного інтерв'ю у формуванні психодіагностичної гіпотези, способи уточнення та перевірки отриманої інформації.
21. Специфіка клінічного інтерв'ю з пацієнтами, які мають когнітивні та емоційні порушення.
22. Типові помилки клінічного психолога у процесі проведення клінічного інтерв'ю.

23. Нормативно-правові засади професійної діяльності клінічного психолога та вимоги до використання психодіагностичних методик.
24. Вимоги до документального оформлення, зберігання та захисту результатів психодіагностичного обстеження.
25. Особливості застосування валідизованих та адаптованих психодіагностичних методик.
26. Поняття аллопсихічної та аутопсихічної орієнтації та методи їх оцінювання.
27. Клінічне значення порушень орієнтації при психічних, органічних та когнітивних порушеннях.
28. Місце оцінювання орієнтації у структурі клініко-психологічного обстеження.
29. Основні напрями клініко-психологічного оцінювання когнітивних функцій.
30. Методи дослідження уваги та працездатності у клінічній психодіагностиці.
31. Методи психодіагностичного оцінювання пам'яті.
32. Особливості психодіагностичного дослідження мислення.
33. Методи оцінювання виконавчих функцій.
34. Можливості застосування MMSE у клінічній практиці.
35. Діагностичні можливості та обмеження МоСА як скринінгового інструменту.
36. Значення диференційованого оцінювання когнітивних функцій при органічних і соматичних захворюваннях.
37. Основні напрями дослідження особистості у клінічній психодіагностиці.
38. Можливості стандартизованих опитувальників у психодіагностичному дослідженні особистості.
39. Проективні методи дослідження особистості: можливості та обмеження.
40. Діагностичні можливості та обмеження методики «Дім – Дерево – Людина».
41. Можливості застосування тесту Роршаха у клінічній психодіагностиці.
42. Принципи інтерпретації особистісних психодіагностичних показників.
43. Значення оцінювання особистісного та міжособистісного функціонування у клінічній психодіагностиці.
44. Проблема розмежування особистісних особливостей і патологічних проявів.
45. Основні психодіагностичні методи дослідження афективної сфери.
46. Психодіагностичне оцінювання депресивних і тривожних проявів.
47. Особливості психодіагностичного оцінювання емоційної дисрегуляції.
48. Методи дослідження мотиваційно-вольової сфери, оцінювання анедонії, апатії та зниження мотивації.
49. Принципи диференційованого оцінювання емоційних і соматичних проявів.
50. Основні завдання психодіагностики при органічних ураженнях головного мозку.
51. Особливості дослідження пам'яті, уваги та працездатності при органічних ураженнях головного мозку.
52. Значення дослідження мислення при органічному реєстр-синдромі.

53. Психодіагностичні критерії когнітивного зниження органічного генезу та принципи його диференційної психодіагностики.
54. Основні психодіагностичні завдання при інтелектуальних порушеннях.
55. Особливості оцінювання інтелектуального та адаптивного функціонування.
56. Методи дослідження абстрактного та конкретного мислення.
57. Принципи диференційної діагностики інтелектуальних порушень та когнітивного зниження.
58. Основні напрями клініко-психодіагностичного дослідження при шизофренічному реєстр-синдромі.
59. Особливості дослідження мислення та методи виявлення порушень асоціативного процесу при розладах шизофренічного спектра.
60. Особливості дослідження емоційно-особистісної сфери при шизофренії.
61. Значення комплексного психодіагностичного підходу при шизофренічному реєстр-синдромі.
62. Основні завдання психодіагностики при психогенних психотичних станах.
63. Значення аналізу психотравмувальної ситуації та оцінювання емоційних і поведінкових проявів психогенного походження.
64. Принципи диференціації психогенних та ендогенних психотичних проявів.
65. Основні психодіагностичні завдання при невротичних станах.
66. Методи оцінювання тривожних, депресивних та астеничних проявів.
67. Можливості застосування скринінгових методик при невротичних розладах.
68. Особливості психодіагностики психосоматичних проявів.
69. Принципи застосування AUDIT для скринінгового оцінювання проблемного вживання алкоголю.
70. Особливості скринінгового оцінювання наслідків травми у дітей і підлітків.
71. Завдання психодіагностичного дослідження при особистісно-аномальному реєстр-синдромі.
72. Критерії розмежування особистісних рис і патологічних патернів функціонування.
73. Можливості стандартизованих особистісних опитувальників і проєктивних методів при дослідженні особистісної сфери.
74. Основні завдання психодіагностики при афективно-ендогенному реєстр-синдромі.
75. Можливості стандартизованих шкал та принципи оцінювання тяжкості депресивної симптоматики.
76. Значення оцінювання суїцидального ризику та основні компоненти алгоритму його оцінювання.
77. Принципи диференціації депресивних і тривожних проявів.
78. Поняття, структура та основні компоненти внутрішньої картини хвороби.
79. Методи дослідження ставлення пацієнта до захворювання та основні типи реагування на хворобу.
80. Значення внутрішньої картини хвороби для психологічної адаптації пацієнта та планування психокорекційної роботи.

81. Сучасні підходи до психодіагностичного оцінювання посттравматичного стресу.
82. Структура симптомів посттравматичного стресу, що підлягають психодіагностичному оцінюванню.
83. Можливості застосування PCL-5 та принципи інтерпретації його результатів.
84. Значення клінічного інтерв'ю у діагностиці посттравматичного стресу.
85. Принципи диференціації посттравматичних проявів, симптомів депресії та тривоги.
86. Структура, принципи та основні вимоги до формулювання психодіагностичного висновку.
87. Принципи інтеграції результатів різних психодіагностичних методик та їх клінічної інтерпретації.
88. Типові помилки при складанні психодіагностичного висновку та принципи формулювання рекомендацій.
89. Поняття психологічної корекції та її місце у системі клініко-психологічної допомоги.
90. Основні принципи психокорекційної роботи та відмінності психокорекції від психотерапії, психологічного консультування і психопрофілактики.
91. Сучасні підходи до психокорекції та основні етапи побудови психокорекційної програми.
92. Принципи визначення цілей і мішеней психокорекційного впливу та критерії добору психокорекційних методів.
93. Принцип індивідуалізації психокорекційної програми та роль результатів психодіагностики у її плануванні.
94. Алгоритм переходу від психодіагностичного висновку до визначення психокорекційних мішеней.
95. Повторна психодіагностика як засіб оцінювання результативності психокорекції.
96. Професійна позиція клінічного психолога, терапевтичний альянс, професійні межі та етичні вимоги у психокорекційній роботі.
97. Індивідуальна психокорекція: особливості, переваги, обмеження та принципи побудови індивідуальної психокорекційної програми.
98. Групова психокорекція: принципи організації, показання, обмеження, групові правила, ролі, норми та групова динаміка.
99. Основні механізми міжособистісної взаємодії у психокорекційній групі та напрями психокорекційної роботи при емоційній дисрегуляції.
100. Сучасні методи психокорекційної роботи з румінаціями, негативним повторюваним мисленням, тривожними станами, панічними реакціями та депресивними станами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Психологічна діагностика: навчальний посібник / О. Б. Мельничук. 2-ге вид., стер. Київ: Каравела, 2023. 316 с.
2. Психодіагностика: навчально-методичний посібник / О. А. Чумак, О. М. Товстуха. Полтава: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 121 с.

3. Консультативна психологія: теорія та практика проблемного підходу: монографія / П. П. Горностай. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Ніка-Центр, 2025. 416 с.
4. Основи психологічного консультування: навчальний посібник / Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 360 с.
5. Славіна Н. С. Психологічне консультування: навчально-методичний посібник. Вид. 3-тє, перероб. та допов. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. 180 с.
6. Ерфорд Б. 45 основних технік психологічного консультування. Київ: Науковий світ, 2024. 590 с.
7. Каліщук С. М. Психотехніки кризового консультування: моделі, алгоритми, вправи, приклади: навчальний посібник. Київ: МайстерКниг, 2023. 368 с.
8. Цільмак О. М. Технології психологічного консультування : підручник / О. М. Цільмак; підрозд. 2,4.2 у співавт: з А. Д. Онішкевич. - Одеса : Астропринт, 2023. - 212 с.
9. Adams W., Sheslow D., Hall T. A. Essentials of WRAML3 and EMS Assessment. 2nd ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2024. 304 p.
10. Bernstein D. A., Teachman B. A., Olatunji B. O., De Los Reyes A. Introduction to Clinical Psychology: Bridging Science and Practice. 10th ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2024. 528 p.
11. Sommers-Flanagan J., Sommers-Flanagan R. Clinical Interviewing. 7th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2023. 688 p.
12. Wright A. J. (Ed.). Essentials of Culture in Psychological Assessment. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2024. 560 p.
13. Wright A. J., Raiford S. E. Essentials of Psychological Tele-Assessment. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2021. 320 p.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З КУРСУ «КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Предмет, понятійний апарат та основні визначення клінічної психології.
2. Мета та основні завдання клінічної психології.
3. Основні розділи клінічної психології та їх класифікація.
4. Основні завдання клінічної психології в системі освіти.
5. Напрями та завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я.
6. Основні завдання клінічної психології у соціальній сфері.
7. Поняття професійної етики в клінічній психології та характеристика основних етичних моделей.
8. Основні етапи розвитку клінічної психології за кордоном у XIX–XX століттях.
9. Основні етапи становлення та розвитку клінічної психології в Україні.
10. Актуальні проблеми клінічної психології в Україні та за кордоном.
11. Основні положення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року.
12. Поняття психологічної норми та характеристика її основних видів.
13. Співвідношення та розмежування понять «патологія» і «розлад».
14. Основні критерії визначення психічного розладу.
15. Поняття та зміст концепції здоров'я у клінічній психології.
16. Основні критерії психічного здоров'я за ВООЗ.
17. Характеристика рівнів психічного здоров'я.
18. Поняття та конструкт хвороби у клінічній психології.
19. Біомедична та біопсихосоціальна моделі розуміння хвороби.
20. Інвалідність як крайній прояв патології.
21. Основні системи класифікації психічних розладів: МКХ-10, МКХ-11, DSM-V.
22. Поняття нормального й аномального розвитку людини.
23. Роль біологічних і соціальних факторів у розвитку психіки.
24. Поняття та характеристика особистісно-конституційної структури пацієнта.
25. Поняття і зміст системи психологічного неблагополуччя.
26. Поняття і зміст системи психологічного благополуччя.
27. Поняття функціональної конституції хворого.
28. Номотетичний та ідеографічний підходи до вивчення людини.
29. Основні системи у структурі хворої людини.
30. Поняття особистості хворого.
31. Особливості ядра особистості в нормі та в умовах хвороби.
32. Поняття системи психологічної стійкості.
33. Основні критерії системи психологічного неблагополуччя.
34. Основні критерії системи психологічного благополуччя.
35. Структурні компоненти системи психологічної стійкості хворого.
36. Методики та прийоми переструктурування і виховання системи психологічної стійкості.
37. Основні положення щодо визначення функціональної конституції.
38. Характеристика основних типів функціональної конституції.
39. Циклотимічний тип функціональної конституції.
40. Шизотимічний тип функціональної конституції.

41. Епітимічний тип функціональної конституції.
42. Істеротимічний тип функціональної конституції.
43. Етнічні особливості психіки людини.
44. Основні ознаки етнічної спільності.
45. Основні складові національної психології.
46. Поняття національного психічного складу.
47. Структурні одиниці національної психології.
48. Поняття етнопсихологічного адаптаційного стереотипу.
49. Поняття динамічного (фізіологічного) стереотипу.
50. Поняття психологічного стереотипу.
51. Основні парадигми діагностики психічних розладів.
52. Діагностичні принципи диференціації психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.
53. Мета та основні завдання клініко-психологічного дослідження.
54. Структура та основні складові клініко-психологічного дослідження.
55. Клініко-психологічне інтерв'ю та специфіка його проведення.
56. Метод анамнезу в межах клінічного інтерв'ю.
57. Спостереження за поведінкою як метод клінічної психології.
58. Генеограма як метод психогенетичного дослідження.
59. Клініко-психологічний експеримент як метод дослідження.
60. Поняття симптомів і синдромів психічних розладів.
61. Основні особливості порушень свідомості.
62. Основні особливості порушень пам'яті.
63. Основні особливості порушень мислення.
64. Особистість як об'єкт патопсихологічного дослідження.
65. Поняття функціонального діагнозу та характеристика його складових.
66. Патопсихологічні реєстр-синдроми та їх характеристика.
67. Внутрішня картина хвороби та її основні типи.
68. Основні типи пристосувальної поведінки.
69. Рівні адаптаційних ресурсів особистості.
70. Характеристика психологічних особливостей сучасних хворих.
71. Поняття та психологічний зміст внутрішньої картини хвороби.
72. Суб'єктивна та об'єктивна важкість захворювання.
73. Типи хвороб відповідно до їх значення для особистості.
74. Психологічні реакції особистості на повідомлення про захворювання.
75. Основні типи психологічного ставлення до хвороби.
76. Аггравация, симуляція та дисимуляція як форми поведінки хворого.
77. Поняття стигматизації та психологічні методи її подолання.
78. Госпіталізм як психологічне явище.
79. Ятрогенії як проблема клінічної психології.
80. Психологічні особливості взаємовідносин хворих у медичному закладі.
81. Основні напрями роботи клінічного психолога у загальній та сімейній медицині.
82. Особливості роботи клінічного психолога з пацієнтами старечого віку.
83. Психологічні особливості пацієнтів кардіологічного профілю.
84. Особливості змін психічного стану при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.

85. Психологічна специфіка пацієнтів з ендокринними захворюваннями.
86. Особливості психологічного стану пацієнтів із захворюваннями органів дихання.
87. Основні напрями діяльності клінічного психолога в терапевтичному відділенні.
88. Психологічні особливості пацієнтів акушерського та гінекологічного профілю.
89. Специфіка професійної діяльності клінічного психолога в гінекологічному відділенні.
90. Психологічні реакції пацієнтів у доопераційний та післяопераційний періоди.
91. Основні напрями роботи клінічного психолога в хірургічному відділенні.
92. Психологічні особливості пацієнтів з інфекційними захворюваннями.
93. Специфіка роботи клінічного психолога в інфекційному відділенні.
94. Психологічні особливості осіб із косметичними дефектами та порушеннями органів чуття.
95. Специфіка професійної діяльності клінічного психолога в дерматологічному відділенні.
96. Психологічні особливості пацієнтів з онкопатологією.
97. Особливості роботи клінічного психолога з тяжкохворими пацієнтами.
98. Психологічні особливості пацієнтів із психічними розладами.
99. Специфіка професійної діяльності клінічного психолога з психосоматичними пацієнтами.
100. Особливості та основні напрями діяльності клінічного психолога в психіатричній лікарні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навч. посібник. Суми.: Університетська книга. 2023. 163 с.
2. Османова А. Хорунженко Г. Клінічна психологія: навч. посібник. Київ.: «Університет Україна». 2023. 228 с.
3. Панчук Н.П. Основи клінічної психології та патопсихології: навч. посібник. SBA Print, 2026. 194 с.
4. Голярдик Н.А., Макогончук Н.В., Гевко О.І. Психічне та психологічне здоров'я особистості в парадигмі сучасної вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка*. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 59. Том 2. С. 270-276.
5. Голярдик Н.А., Гевко О.І. Травми війни: техніки самоцілення дорослих і дітей (аналіз практик роботи з емоційним виснаженням від подій сьогодення). *Періодичний науковий фаховий журнал Габітус: науковий журнал з соціології та психології*. № 47. 2023. С. 105-110.
6. Лівандовська Інна, Голярдик Наталія, Клімушева Ганна. Ефективні методи психологічної реабілітації ветеранів війни: навчальні приклади і кращі практики. *Наукові перспективи : журнал*. 2024. № 1(43). С. 829-840.

7. Bernstein D. A., Teachman B. A., Olatunji B. O., De Los Reyes A. *Introduction to Clinical Psychology: Bridging Science and Practice*. 10th ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2024. 528 p.
8. Carr A. *Clinical Psychology: An Introduction*. 2nd ed. London: Routledge, 2022. 446 p.
9. Kring A. M., Johnson S. L. *The Science and Treatment of Psychological Disorders*. 16th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2024. 640 p.
10. Lyons J. S. *Abnormal Psychology: Clinical and Scientific Perspectives (DSM-5-TR)*. 7th ed. BVT Publishing, 2023. 642 p.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ (АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
180-200	A	відмінно
170-179,99	B	добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	задовільно
122-140,99	E	задовільно
0-120,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінки «А – Відмінно» заслуговує здобувач освіти, який повністю виконав завдання атестаційного екзамєну, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на три теоретичні питання з дисциплін, включених у програму екзамєну, повно та змістовно обґрунтував рішення практичного завдання, продемонстрував відмінний рівень підготовки.

Оцінки «В – Дуже добре» заслуговує здобувач освіти, який виконав завдання атестаційного екзамєну, а саме: дав змістовну правильну відповідь на три питання з дисциплін, включених у програму екзамєну, вирішив поставлене практичне завдання, але має незначні зауваження щодо точності відповідей.

Оцінки «С – Добре» заслуговує здобувач освіти, який повністю виконав завдання атестаційного екзамєну, а саме: дав змістовну, вичерпну відповідь на три теоретичні питання з дисциплін та вирішив практичне завдання, включених у програму екзамєну, але має незначні помилки, або відповіді були не повні.

Оцінки «D – Задовільно» заслуговує здобувач освіти, який у теоретичних відповідях та рішенні завдань демонструє знання основного матеріалу з дисциплін, включених у програму екзамєну, але не виявив високого рівня підготовки.

Оцінки «Е – Достатньо» заслуговує здобувач освіти, який у відповідях на теоретичні питання припустився багатьох помилок та дав правильну відповідь лише на половину завдань атестаційного екзамєну та не показав належного рівня підготовки.

Оцінки «FX – Незадовільно» заслуговує здобувач освіти, який не відповідав на запитання атестаційного екзамєну з дисциплін, включених у програму.

Результати атестаційного екзамєну оголошуються в день його проведення.

У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання атестаційною комісією може бути подана апеляція.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М. І. ПИРОГОВА**

«Затверджено»

Вченою радою

Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я

Протокол № ____ від «_» _____ 202 р.

_____ доц. Олександр БЕЛОВ

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

для визначення відповідності рівня підготовки випускника

освітньому ступеню «Магістр»

за спеціальністю С4 «Психологія»

галузі знань «Соціальні науки, журналістика, інформація

та міжнародні відносини»

освітньо-професійною програмою «Клінічна психологія»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 13

1. Валідність і надійність як критерії вибору психодіагностичного інструментарію.
2. Функціональний діагноз та його складові.
3. Внутрішня картина хвороби та її основні типи.

Ситуаційна задача

До клінічного психолога звернулася жінка, 38 років, яка протягом останніх двох місяців відзначає постійне відчуття напруження, підвищену тривожність, труднощі із засинанням, зниження концентрації уваги та швидку втомлюваність. Зі слів пацієнтки, її стан погіршився після тривалого періоду професійного навантаження та конфліктної ситуації на роботі. Останнім часом вона стала уникати спілкування з колегами, часто хвилюється щодо можливих негативних подій, скаржиться на серцебиття та м'язове напруження.

Під час клініко-психологічної бесіди пацієнтка орієнтована в часі, місці та власній особі, контактна, критично оцінює свій стан. Висловлює бажання отримати психологічну допомогу. Суїцидальні думки заперечує.

Результати психодіагностичного дослідження:

- за методикою оцінювання тривожних проявів встановлено підвищений рівень тривоги;
- за методикою оцінювання депресивних проявів виявлено окремі симптоми зниженого настрою без вираженої депресивної симптоматики;
- під час клінічного інтерв'ю встановлено зв'язок погіршення психологічного стану з тривалим професійним стресом;

- спостереження: пацієнтка напружена, періодично демонструє рухове занепокоєння, емоційно реагує на обговорення професійної ситуації.

Завдання:

1. Проаналізувати наведені клініко-психологічні дані та сформулювати психодіагностичну гіпотезу щодо актуального психологічного стану пацієнтки.

2. Обґрунтувати вибір додаткових методів психодіагностичного дослідження та визначити, які сфери психічного функціонування потребують додаткового оцінювання.

3. Сформулювати основні положення психологічного висновку та визначити мету і цілі подальшої психологічної роботи.

4. Запропонувати та обґрунтувати напрями психокорекційної роботи, визначити способи оцінювання її ефективності та критерії, за яких пацієнтка потребуватиме скеровування за подальшою фаховою допомогою.

Схвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол № ____ від «_» _____ 202 р.

**Завідувач кафедри
педагогіки та психології**

Наталія КОСТЕНКО

Додаток 2

*Зразок титульного аркушу письмової відповіді на білет
атестаційного екзамену*

Атестаційний екзамен для визначення
відповідності випускника освітньому
ступеню «Магістр»,
спеціальності С4 «Психологія»,
освітньо-професійної програми
«Клінічна психологія»
групи _____
денної/заочної форми навчання
ПП (повністю)

Білет №13

Дата та підпис